

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti
z 1. června 2022

Ředitel Správy úložišť ve vazbě – důvěra obcí v postupy úřadu ještě klesla

Ředitel Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) Jan Prachař spolu s dalšími skončil po policejním obvinění z manipulace s veřejnými zakázkami ve vazbě. Kromě jiného mělo jít o vloni připravovanou zakázku „Hydrologický, hydrogeologický a hydrochemický monitoring lokalit Březový potok, Hrádek, Horka a Janoch“ o předpokládané hodnotě 107 380 800 korun bez DPH, kterou měla zájem získat rovněž obviněná firma SG Geotechnika [1]. Již tak nízká důvěra starostů i obyvatel obcí z lokalit ohrožených konečným hlubinným úložištěm vysoce radioaktivních odpadů v odborně nestranný postup úřadu tak dostala další ránu. Platforma proti hlubinnému úložišti požaduje, aby politici splnili své sliby a legislativně posílili práva obcí při hledání a povolování úložiště [2].

Podezřelých postupů ze strany státních úřadů bylo v minulosti více. Poté, co se SÚRAO dostalo do sporu se samosprávami při snaze získat povolení pro průzkumná území pro hledání úložiště, změnil úřad v roce 2017 kvalifikaci prací z geologických průzkumů na výzkumy, na které již povolení nepotřeboval [3]. Zmíněná SG Geotechnika následně získala zakázku SÚRAO „Geofyzikální práce pro popis geologické stavby potenciálních lokalit hlubinného úložiště v ČR“ za cca 70 mil. Kč bez DPH na lokalitách Čihadlo, Horka, Hrádek, Kraví hora a ETE-jih [4]. Na zbylých čtyřech lokalitách (Březový potok, Čertovka, Magdaléna a EDU-západ) tyto práce prováděla firma INSET.

Netransparentní a v rozporu s koncepčním, odborně podloženým přístupem byl i vznik Podzemního výzkumného pracoviště Bukov na Vysočině, který již z jaderného účtu odčerpal miliardy korun. Projekt vzbudil pochyby z hlediska skutečné přínosnosti záměru a ekonomičnosti vynaložených prostředků i u Státního úřadu pro jadernou bezpečnost [5] a Nejvyššího kontrolního úřadu [6]. Pozornost zaslouží také snaha minulého vedení SÚRAO zařadit do preferovaných lokalit pro úložiště Kraví horu u bývalých uranových dolů v Rožné, která neměla odborné opodstatnění [7].

Obce, na jejichž území stát hledá vhodné místo pro hlubinné úložiště, musí podle názoru Platformy proti hlubinnému úložišti dostat zákonem garantované lepší možnosti hájit své oprávněné zájmy při vyhledávání a povolování tohoto záměru. Současné možnosti samospráv jsou ve srovnání s postavením státních institucí nedostatečné a vedou ke zbytečným a vleklým konfliktům.

Petr Klásek, starosta obce Chanovice a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl:

„Připadá mi, že pracovníci Správy úložišť a odpovědní představitelé Ministerstva průmyslu a střídající se politici ani k řešení problému, kam s vyhořelým radioaktivním palivem, nechtějí dojít. Stále není žádný výsledek. Utrácejí se každý rok stovky miliónů až miliardy korun. A dát zákonná práva obcím, to nikdo z čelních politiků neřeší a neřeší. Zprůhlednit celý proces, principy hodnocení lokalit a výběru způsobu ukládání, též neznáme.“

Mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti

Petr Klásek, starosta obce Chanovice

tel.: 606 745 795, e-mail: obec.chanovice@email.cz

„Od roku 2003 je v České republice již 12. vláda, 13 různých ministrů na MPO a 12 různých ministrů na MŽP. Slyšíme sdělení, že nás chápou, ale nikdo nechce udělat krok reálnému a demokratickému řešení celého problému. Komu máme důvěřovat? Jeden čelní představitel státu nám něco slíbí a za chvíli je nahrazen jiným. Uměle vytvářené jakési pracovní skupiny či poradní panely expertů považují jen za zástěrku pracovníků SÚRAO a MPO. Myslím si, že současná situace je možností a i nutností přehodnocení celkového přístupu státních institucí k obcím a jejich lidem.“

Platforma proti hlubinnému úložišti sdružuje 51 členů (35 obcí a měst a 16 spolků) za účelem **prosazení** změny v přístupu státu k nakládání s vyhořelým jaderným palivem a dalšími radioaktivními odpady, který se nebude omezovat jen na hlubinné úložiště. Platforma dále prosazuje, aby **rozhodnutí o výběru lokality** pro případné ukládání bylo **podmíněno předchozím souhlasem dotčených obcí**.
www.platformaprotiulozisti.cz

Další informace může poskytnout:

Petr Klásek, starosta obce Chanovice a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti, tel.: 606 745 795, e-mail: obec.chanovice@email.cz

Poznámky:

[1] „Šéf správy radioaktivních odpadů a podnikatel Focko podle policie zasáhli do zakázky za víc než 100 milionů“, Hospodářské noviny, 22. 5. 2022

[2] "Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Jsme otevřeni i jiným řešením, než je konečné hlubinné úložiště v ČR.", Programové prohlášení vlády, 2021

[3] „Správa úložišť – naše společná nepředvídatelná budoucnost!“, tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti z 28. 6. 2017

[4] Registr smluv: SÚRAO - Geofyzikální práce pro popis geologické stavby potenciálních lokalit - <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/3298530>

[5] Státní úřad pro jadernou bezpečnost shrnul své připomínky například ve své výroční zprávě za rok 2017 takto: „... lze konstatovat, že příprava projektu proběhla ukvapeně, bez analýzy a osvojení si záležitostí obdobných zahraničních projektů, bez předcházející komunikace se širší odbornou veřejností a celý projekt nebyl podroben nezávislé odborné oponentuře. Již dnes je zřejmé, že v lokalitě budoucího hlubinného úložiště bude nutno vybudovat další, konfirmační podzemní laboratoř a tak i ekonomické argumenty výhodnosti realizace PVP Bukov do značné míry pozbývají svou platnost. SÚJB na základě nezávislých posudků obou částí Studie (technicko-ekonomická studie výzkumného programu, pozn. aut.) vyjádřil v dopisu ministru průmyslu a obchodu své negativní stanovisko k celému projektu PVP Bukov a považuje ho z odborného hlediska za neodůvodněný, bez přímého dopadu na bezpečnost budoucího hlubinného úložiště.“

[6] Nejvyšší kontrolní úřad: Kontrolní závěr z kontrolní akce 19/25 „Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Správa úložišť radioaktivních odpadů“

[7] „Státní úřad pro jadernou bezpečnost: lokalita Kraví hora je pro umístění hlubinného úložiště nevhovující“, tisková zpráva spolků Nechceme úložiště Kraví hora a Calla - Sdružení pro záchranu prostředí ze dne 8. dubna 2019

Mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti

Petr Klásek, starosta obce Chanovice

tel.: 606 745 795, e-mail: obec.chanovice@email.cz